

โครงการอบรมให้ความรู้การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ประจำปีงบประมาณ 2566

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : เครือข่ายสุขภาพอำเภอชุมแสง

ผู้รับผิดชอบโครงการ : นางสาวชมณีนส์ สิทธิโชคจึงเจริญ นักวิชาการสาธารณสุข ปฏิบัติการ

นางสาวนาถยา สันทัด นักวิชาการสาธารณสุข

โทรศัพท์ที่ทำงาน : โรงพยาบาลชุมแสง 056-282268 ต่อ 174 สสอ.ชุมแสง 056-282110

หลักการและเหตุผล

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เกิดจากเชื้อไวรัส เป็นโรคอันตรายติดต่อได้ในคนและสัตว์ ถึงแม้จะใช้ชื่อว่าโรคพิษสุนัขบ้า แต่สามารถติดได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด เช่น สุนัข แมว โค กระบือ หนู กระรอก กระต่าย ลิง ค้างคาว เป็นต้น ในประเทศไทย สัตว์ที่พบว่ามีอาการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าสูงสุด คือ สุนัข โดยในปี พ.ศ.2564 ข้อมูลจากระบบฐานข้อมูล Thai Rabies Net พบว่า สุนัขพบผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้าสูงถึงร้อยละ 86 จากจำนวนสัตว์ที่พบผลบวกทั้งหมด โรคนีติดต่อกับน้ำลายจากการถูกกัด ข่วน หรือเลียบริเวณที่มีบาดแผล รอยถลอก รอยขีดข่วน หรือถูกเลียบริเวณเยื่อเมือกตา หรือปาก

เนื่องจากโรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคที่ติดแล้วไม่มีทางรักษา ผู้สัมผัสส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ชอบเล่นและใกล้ชิดกับสุนัข แมว มากที่สุด สถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในอำเภอชุมแสง ปี 2564 พบผู้สัมผัส อายุ 6 - 15 ปี จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ของจำนวนผู้สัมผัสทั้งหมด และปี 2565 จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ของจำนวนผู้สัมผัสทั้งหมด

เครือข่ายสุขภาพอำเภอชุมแสง ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า จึงได้จัดโครงการอบรมให้ความรู้การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนที่เลี้ยงสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เกิดความตระหนักถึงปัญหาของโรคพิษสุนัขบ้า การมีข้อมูลที่ถูกต้องและมารับบริการการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อสัมผัสหรือถูกกัด ข่วน ซึ่งจะส่งผลทำให้ลดอัตราการสัมผัสและลดความเสี่ยงของการถูก สุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม กัดหรือข่วน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะและการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
ประโยชน์ของการฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้า การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อถูกสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกัด

2. เพื่อกระตุ้นให้ประชาชน ตระหนักถึงปัญหาของโรคพิษสุนัขบ้า

3. เพื่อลดความเสี่ยงจากการถูกสุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกัด

เป้าหมาย

กลุ่มนักเรียน อายุ 6 - 15 ปี จำนวน 100 คน

กลวิธีการดำเนินงาน

1. ประสานงานโรงเรียน เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดอบรม
2. จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
3. สรุปผลการดำเนินงาน

จตุพร

(น.ส. ชมณีนส์ สิทธิโชคจึงเจริญ)

ระยะเวลาดำเนินงาน

มกราคม - สิงหาคม 2566

ผังควบคุมกำกับการดำเนินงาน (Gantt chart)

กิจกรรม	ระยะเวลา								ผู้รับผิดชอบ
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	
ประสานโรงเรียน เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดอบรม	←→								นางสาวชมณีนส์ สิทธิโชคจิ่งเจริญ
กิจกรรมที่ 1 จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า					←→				นางสาวชมณีนส์ สิทธิโชคจิ่งเจริญ
สรุปผลการดำเนินงาน							←→		นางสาวชมณีนส์ สิทธิโชคจิ่งเจริญ

สถานที่ดำเนินการ

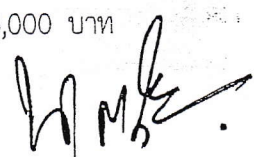
ห้องประชุมโรงเรียนชุมชนวัดเกไชยเหนือ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์

งบประมาณ

จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ งบประมาณส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ประจำปี 2566 แผน PP Basic Service เป็นเงิน 19,000 บาท (หนึ่งหมื่นเก้าพันบาทถ้วน) ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

- ค่าอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน 100 คน x 130 บาท เป็นเงิน 13,000 บาท
- ค่าวัสดุเอกสารในการอบรม จำนวน 100 ชุดๆ ละ 50 บาท เป็นเงิน 5,000 บาท
- ค่าจัดทำป้ายไวนิล ขนาด 1.20 x 3 เมตร จำนวน 1 ป้ายๆ เป็นเงิน 500 บาท
- ค่าป้ายฟิวเจอร์บอร์ด จำนวน 10 ป้ายๆ ละ 50 บาท เป็นเงิน 500 บาท

(นางนุชนาถ ดริยานุสรณ์)
 นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ

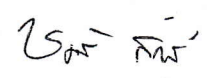
การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผู้เข้ารับการอบรม ได้คะแนนในการตอบแบบทดสอบหลังการอบรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. ผู้เข้ารับการอบรม อธิบายถึงพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันไม่ให้สุนัข แมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมกัด ช่วน ได้อย่างถูกต้อง
3. อัตราผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า ลดลง 20%

วิธีการวัดผลสำเร็จ

1. แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม
2. แบบรายงานผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

(ร.ก. ชมณีนส์ สิทธิโชคจิ่งเจริญ)

กำหนดการอบรม โครงการอบรมให้ความรู้การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
ประจำปีงบประมาณ 2566
ณ หอประชุมโรงเรียนชุมชนวัดเกไชยเหนือ

08.00 - 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00 - 09.30 น.	การบรรยายความรู้เรื่องสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้า โดยวิทยากร คุณชมคุณินส์ สิริโชคจึงเจริญ โรงพยาบาลชุมแสง
09.30 - 10.30 น.	การบรรยายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า โดยวิทยากร คุณชมคุณินส์ สิริโชคจึงเจริญ โรงพยาบาลชุมแสง
10.30 - 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 - 12.00 น.	การบรรยายความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า โดยวิทยากร คุณชมคุณินส์ สิริโชคจึงเจริญ โรงพยาบาลชุมแสง
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.15 น.	การบรรยายความรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากโรคพิษสุนัขบ้า โดยวิทยากร คุณนาถยา สันทัด สสอ.ชุมแสง
14.30 - 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 - 15.00 น.	ซักสอบและตอบปัญหา

สม
(น.ศ. ชมคุณินส์ สิริโชคจึงเจริญ)

หมายเหตุ พักรับประทานอาหารว่างเวลา 10.00 น. - 10.45 น. และเวลา 14.30 น. - 14.45 น.

แบบทดสอบก่อนและหลังการอบรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- โรคพิษสุนัขบ้าคืออะไร
  - โรคติดต่อร้ายแรงชนิดหนึ่ง ที่ติดต่อจากสัตว์สู่คน
  - โรคติดต่อทางพันธุกรรม
  - โรคติดต่อไม่ร้ายแรง
  - ถูกทุกข้อ
- โรคพิษสุนัขบ้าเกิดจากเชื้อชนิดใด
  - เชื้อไวรัส
  - เชื้อแบคทีเรีย
  - เชื้อปรสิต
  - เชื้อรา
- โรคพิษสุนัขบ้า สามารถติดต่อสู่คนได้โดยวิธีใด
  - เลีย
  - ข่วน
  - กัด
  - ถูกทุกข้อ
- อาการและพฤติกรรมของสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า คือข้อใด
  - สัตว์กินอาหารเยอะ
  - สัตว์ร้ายแรง
  - สัตว์มีอาการตื่นเต้น หงุดหงิด กลัวน้ำ
  - ผิดทุกข้อ
- สัตว์ที่สามารถติดเชื้อไวรัสและแพร่เชื้อสู่มนุษย์ได้คือสัตว์ชนิดใด
  - สุนัข/แมว
  - นก/ผีเสื้อ
  - งู/ตะขาบ
  - เป็ด/ห่าน
- เมื่อถูกสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะต้องฉีดวัคซีนกี่เข็มขึ้นไป
  - 5 เข็ม
  - 3 เข็ม
  - 2 เข็ม
  - 1 เข็ม

25 ม.ค. 65
(น.ส. ชยดกนิษฐ์ สิทธิโชคชัย 10/65)

7. หนู ค้างคาว กระรอก สามารถติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่ได้ เพราะเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
  - ได้ เพราะเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
  - ไม่ได้ เพราะเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
  - ได้ เพราะเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
8. เมื่อกูสุนัข แมว กัด ข่วน สิ่งแรกที่ต้องทำ คือข้อใด
- ไม่ต้องล้างแผล
  - เช็ดด้วยกระดาษทิชชู
  - ไปหาหมอ
  - ล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง
9. เมื่อนักเรียนถูกสุนัข แมว กัด ข่วน นักเรียนควรกักขังสุนัขไว้ดูอาการกี่วัน
- 7 วัน
  - 8 วัน
  - 9 วัน
  - 10 วัน
10. เมื่อกูสุนัขแมวกัด ข่วน สิ่งแรกที่ต้องทำ คือ
- ไม่ต้องล้างแผล
  - เช็ดด้วยกระดาษทิชชู
  - ไปหาหมอ
  - ล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง
11. ข้อใดที่ไม่ควรปฏิบัติเลย เมื่อนักเรียนถูกสุนัข แมว กัด ข่วน
- ล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง
  - ทายาเบตาดีน
  - ฆ่าสุนัข
  - ไปพบแพทย์
12. อาการที่พบในสัตว์ มีกี่ระยะ
- 1 ระยะ
  - 2 ระยะ
  - 3 ระยะ
  - 4 ระยะ
13. สุนัขและแมวที่ป่วยด้วยโรคพิษสุนัขบ้า คนเราจะติดเชื้อนี้กี่ต่อเมื่อ
- ถูกสัตว์ที่เป็นโรคนี้อัดหรือข่วน
  - การติดต่อโดยการหายใจ
  - การติดต่อโดยการกิน
  - การติดต่อโดยการกอด

๒๗/๖/๖๖
(น.ร. ชมดณิษฐ์ สวัสดิ์ชัยพร)

14. อาการที่พบในคน มีอะไรบ้าง
- ก. มีไข้ ไอ เจ็บคอ อ่อนเพลีย
  - ข. กลัวแสง กลัวลม ไม่ชอบเสียงดัง
  - ค. หลุกหลิก กระวนกระวาย หนาวสั่น
  - ง. ถูกทุกข้อ
15. เมื่อถูกสุนัขกัดภายใน 6 เดือน หลังได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครบ 4 เข็ม จะต้องฉีดวัคซีนครั้งต่อไปกี่เข็ม
- ก. กระตุ้น 1 เข็ม
  - ข. กระตุ้น 2 เข็ม
  - ค. 1 เข็ม
  - ง. 4 เข็ม
16. เมื่อถูกสุนัขกัดเกิน 6 เดือน หลังได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครบ 4 เข็ม จะต้องฉีดวัคซีนครั้งต่อไปกี่เข็ม
- ก. กระตุ้น 1 เข็ม
  - ข. กระตุ้น 2 เข็ม
  - ค. 1 เข็ม
  - ง. 4 เข็ม
17. หากฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ครบ 4 เข็ม เมื่อถูกกัดใหม่จะต้องฉีดวัคซีนครั้งต่อไปกี่เข็ม
- ก. กระตุ้น 1 เข็ม
  - ข. กระตุ้น 2 เข็ม
  - ค. 1 เข็ม
  - ง. 4 เข็ม
18. นอกจากพบเชื้อพิษสุนัขบ้าในสุนัข แมว จะพบได้ในสัตว์ชนิดใด
- ก. หนู
  - ข. ลิง
  - ค. กระจอก/กระแต
  - ง. ถูกทุกข้อ
19. หากเลี้ยงสุนัข แมว ต้องพาไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอายุเท่าไร
- ก. อายุ 1 เดือน
  - ข. อายุ 2 เดือน
  - ค. อายุ 3 เดือน
  - ง. อายุ 4 เดือน
20. เมื่อพบสุนัข แมว สงสัยติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า แจ้งหน่วยงานใด
- ก. โรงเรียน
  - ข. โรงพยาบาล
  - ค. คลินิกรักษาสัตว์
  - ง. สำนักงานปศุสัตว์ใกล้บ้าน

วิมล วรรณ
(น.ล.สมถวิล วิชาสัตววิทยา)

เฉลย

1	ก	11	ค
2	ก	12	ค
3	ง	13	ก
4	ค	14	ง
5	ก	15	ก
6	ข	16	ข
7	ง	17	ง
8	ง	18	ง
9	ง	19	ค
10	ง	20	ง

25 พฤษภ

(ดร.สมชาย สอนวิชา)